

adviesrapport

Activiteitenplan sloop complex 389.02, Steen- wijk

Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet natuurbescherming

Opdrachtgever

Woonconcept

Status

Definitief

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Activiteitenplan sloop complex 389.02, Steenwijk

Subtitel

Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet natuurbescherming

Projectcode	Datum	Status
18-557	18 mei 2021	Definitief

Auteur(s)

R. (Rutger) Olthof

Modellering & GIS

M. (Mark) Boerhof

Tweede lezer

A. (Astrid) van Teeffelen

Opdrachtgever

Woonconcept

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Olthof, R. (2021). Activiteitenplan sloop complex 389.02, Steenwijk. Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet natuurbescherming. Rapport 18-557. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

	Algemene intro	5
1.	Werkzaamheden en planning	6
1.1	Beschrijving projectgebied	6
1.2	Werkwijze	7
1.3	Planning	8
2.	Verbodsartikelen	9
2.1	Verbodsartikelen soorten van Habitatrichtlijn (gewone dwergvleermuis)	9
2.1.1	Verbod op het opzettelijk verstoren van dieren	9
2.1.2	Verbod op het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	9
3.	Ecologische inventarisatie	10
3.1	Methode inventarisatie	10
3.1.1	Bureaustudie en veldbezoek	10
3.1.2	Onderzoeksmethode gierzwaluw	10
3.1.3	Onderzoeksmethode vleermuizen	11
3.1.4	Onderzoeksmethode egel en steenmarter	12
3.2	Actualiteit inventarisatiegegevens	12
3.3	Locatie inventarisatie	12
4.	Functie projectgebied	13
4.1	Verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis	13
4.2	Foerageergebied en vliegroutes	14
4.3	Omgevingscheck	14
5.	Effecten	15
5.1	Effect werkzaamheden	15
5.2	Gunstige staat van instandhouding	16
5.2.1	Landelijke staat van instandhouding	16
5.2.2	Afbreuk staat van instandhouding	16
6.	Maatregelen	17
6.1	Maatregelen	17
6.1.1	Algemeen	17
6.1.2	Fasering qua tijd	17
6.1.3	Ongeschikt maken	18
6.1.4	Aanbrengen tijdelijke voorzieningen	19
6.1.5	Aanbrengen permanente voorzieningen	20
6.2	Locatie maatregelen	20
6.3	Effectiviteit maatregelen	20
7.	Alternatieven en belang	21
7.1	Alternatieve locatie	21
7.2	Alternatieve inrichting	21

7.3	Alternatieve werkwijze	21
7.4	Alternatieve planning	21
7.5	Belang	22
7.5.1	Habitatrichtlijn (gewone dwergvleermuis)	22
7.5.2	Toelichting	22

Geraadpleegde bronnen	23
------------------------------	-----------

Bijlagen

Bijlage 1 - Aangetroffen beschermde natuurwaarden
Bijlage 2 - Locaties tijdelijke en permanente voorzieningen
Bijlage 3 - Gekozen optie vervangende voorzieningen
Bijlage 4 - Voorgenomen werkroute
Bijlage 5 - Resultaten quickscan natuurtoets
Bijlage 6 - Resultaten bewoners enquête

Algemene intro

Projectnaam: Sloop complex 389.02, Steenwijk

Woonconcept heeft het voornemen om de woningen van complex 389.02 te slopen om ruimte te maken voor nieuwbouw. De start van de sloopwerkzaamheden staat gepland in het najaar van 2022.

Omdat uitvoering van het voornemen negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden, is het initiatief door Ecogroen getoetst aan het natuurbeschermingsrecht. Hiervoor heeft Ecogroen ecologisch onderzoek uitgevoerd naar gierzwaluw, egel, steenmarter en vleermuizen, waaruit is gebleken dat in aanwezige woningen één zomerverblijfplaats en twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn.

In dit activiteitenplan gaan we in op de soorten waarvoor ontheffing nodig is: gewone dwergvleermuis. Op basis van het uitgevoerde onderzoek zijn er geen overige soorten te verwachten waarvoor ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig is.

De opbouw van voorliggend activiteitenplan is vergelijkbaar met het format van het 'Projectplan ruimtelijke ingrepen' van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland zoals dat gebruikelijk was bij aanvragen onder de Flora- en Faunawet.

1. Werkzaamheden en planning

1.1 Beschrijving projectgebied

Woonconcept is voornemens de woningen van complex 389.02 in het westen Steenwijk te slopen (zie figuur 1.1). Het betreft de volgende adressen: Vondelstraat 15 t/m 41 (oneven), Jan Steenstraat 1 t/m 36, 38 en 40 en Admiraal de Ruyterstraat 25 t/m 51 (oneven). Het projectgebied betreft 66 rijtjeswoningen met bouwjaar 1953 (zie figuur 1.2). Een pannendak ontbreekt. Het dak bestaat uit enkel (bitumen) dakleer. Tijdens de werkzaamheden wordt naast de sloop van de woningen ook de begroeiing en bestrating uit de tuinen van deze woningen verwijderd.

Figuur 1.1 Locatie projectgebied (rood omlijnd). Bron kaartondergrond: PDOK.

Figuur 1.2 Impressie van de te slopen woningen. Bron: Google Streetview

1.2 Werkwijze

De huidige bebouwing, bestrating en begroeiing worden verwijderd om ruimte te maken voor nieuwbouw. Op moment van schrijven is het ontwerp van de nieuwbouw nog niet bekend. Het voorlopige plan bestaat uit het realiseren van circa 52 eengezinswoningen 8 levensloopbestendige woningen en 18 kleine appartementen. In onderstaand figuur 1.3 is de voorlopige toekomstige situatie op kaart weergegeven.

Figuur 1.3 Toekomstige situering woningen. Bron: Woonconcept.

1.3 Planning

De voorlopige planning is om in september 2022 te starten met de sloopwerkzaamheden. Mogelijk wordt de sloop van de woningen naar voren gehaald (zomerperiode 2022). Voor beide opties geldt de volgende werkwijze: Er wordt begonnen met de sloopwerkzaamheden van de woningen waar geen verblijfplaatsen van vleermuizen zijn aangetroffen. Vanaf het moment dat de 1ste woning met verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt gesloopt, worden deze woning en alle navolgende woningen die nog niet gesloopt zijn, ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Dit ongeschikt maken dient in de actieve periode van vleermuizen (april t/m oktober) te worden uitgevoerd (zie ook paragraaf 6.1.3). Aansluitend worden voor deze woningen de sloopwerkzaamheden uitgevoerd. Op deze wijze wordt rekening gehouden met het broedseizoen van vogels en de actieve periode van vleermuizen.

Ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van 4 jaar (1 april 2022 tot en met 1 april 2026). Hierbij is rekening gehouden met voorbereidende werkzaamheden en een eventuele uitloop van werkzaamheden als gevolg van onvoorziene omstandigheden.

2. Verbodsartikelen

2.1 Verbodsartikelen soorten van Habitatrichtlijn (gewone dwergvleermuis)

2.1.1 *Verbod op het opzettelijk verstoren van dieren*

Wel van toepassing. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden worden gewone dwergvleermuizen mogelijk verstoord.

2.1.2 *Verbod op het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen*

Wel van toepassing. Door de voorgenomen werkzaamheden gaan één zomerverblijfplaats en twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren.

3. Ecologische inventarisatie

3.1 Methode inventarisatie

3.1.1 Bureaustudie en veldbezoek

Tijdens het quickscanonderzoek is op basis van de bouwkundige constructie van de woningen, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. Uit de quickscan natuurtoets is naar voren gekomen dat de woningen geschikt zijn voor vleermuizen en (hetzij in beperkte mate) voor gierzwaluw. Jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus ontbreken. Daarnaast zijn verblijfplaatsen van egel en mogelijk steenmarter te verwachten in aanwezige tuinen behorend tot de woningen en voor steenmarter de woningen zelf. Ecogroen heeft in 2019 ecologisch onderzoek uitgevoerd naar deze soorten. Overige beschermde soorten worden niet verwacht in de woningen (zie bijlage 5 voor de resultaten van het quickscan veldbezoek).

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken inclusief de bijbehorende informatie en weersomstandigheden.

Tabel 3.1 Overzicht uitgevoerde veldbezoeken en bijbehorende omstandigheden. EG = egel, GZ = gierzwaluw, SM = steenmarter en VL = vleermuizen

Datum	Soort	Begin-eind	Pers.	Weer
10-06-2019	GZ, SM & EG	20:00-22:00	1	20°C, half bewolkt, droog, matige wind
11-06-2019	VM, SM & EG	21:30-00:00	2	13°C, half bewolkt, droog, weinig wind
30-06-2019	GZ, SM & EG	20:00-22:30	1	18°C, half bewolkt, droog, matige wind
02-07-2019	VM, SM & EG	03:15-05:15	2	15°C, bewolkt, droog, weinig wind
10-07-2019	GZ, VM, SM & EG	20:00-23:15	1	13°C, bewolkt, droog, windstil
15-08-2019	VM, SM & EG	20:45-00:45	1	17°C, bewolkt, droog, weinig wind
13-09-2019	VM, SM & EG	05:00-07:00	2	18°C, bewolkt, droog, weinig wind

3.1.2 Onderzoeksmethode gierzwaluw

Volgens het kennisdocument gierzwaluw dienen minimaal drie inventarisatiemomenten in de periode juni-juli te worden uitgevoerd bij goed weer en in de avonduren, waarbij minimaal één bezoek plaatsvindt in de periode 20 juni – 7 juli (BIJ12, 2017c). De onderzoeken hebben plaats gevonden op 10 en 30 juni en 10 juli en is door één persoon uitgevoerd (zie tabel 3.1).

De bezoeken worden vanaf circa een uur voor schemering gestart en duren tot het invallen van de avondschemering. Tijdens de bezoeken zijn nestplaatsen van gierzwaluw geïnventariseerd aan de hand van in- en uitvliegende vogels, langsvliegende vogels die bekende nestplaatsen bezoeken en oudervogels (en hun jongen) die vanuit hun nestplaats roepen. Hierbij hebben we ook gebruik gemaakt van het afspelen van 'giergeluiden' van gierzwaluwen. Oudervogels en hun jongen die in de dakconstructie aanwezig zijn, reageren hierop en geven daarmee hun broedplaatsen prijs. Veldbezoeken zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd (droog weer en weinig wind).

3.1.3 *Onderzoeksmethode vleermuizen*

Het onderzoek naar vleermuizen is conform het vleermuisprotocol en de kennisdocumenten van gewone- en ruige dwergvleermuis (BIJ12, 2017a, 2017b; Vleermuisvakberaad, 2017) uitgevoerd. Alle bezoeken zijn uitgevoerd met gunstige weersomstandigheden voor onderzoek naar vleermuizen (zie tabel 3.1). Tijdens de bezoeken is het projectgebied systematisch fietsend doorkruist. Hierbij is gebruik gemaakt van batdetectoren met opnamefunctie.

Onderzoek kraamverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen

Voor het inventariseren van kraamverblijfplaatsen van vleermuizen zijn minimaal twee bezoeken uitgevoerd in de periode 15 mei - 15 juli, met minimaal 20 dagen tussen beide bezoeken (zie tabel 3.1). Voor laatvlieger geldt als richtlijn dat twee avondbezoeken in de kraamtijd uitgevoerd worden en voor gewone en ruige dwergvleermuis dat minimaal één vroeg ochtendbezoek plaatsvindt voor het inventariseren van zomerverblijfplaatsen. Tijdens de bezoeken voor kraamverblijfplaatsen is tevens gelet op de aanwezigheid van zomerverblijfplaatsen.

Zowel het eerste als het derde vleermuisbezoek is gecombineerd uitgevoerd met het gierzwaluwonderzoek. Het eerste bezoek vond plaats op 11 juni 2019. Dit bezoek is vooral gebruikt om locaties met mogelijke (kraam)verblijfplaatsen te bepalen. Na het invallen van de schemering is gelet op uit- en invliegende vleermuizen en plekken met veel activiteit van vleermuizen (vroeg in de avond). Vervolgens is tot middernacht doorgegaan met het onderzoek tot de eerste vleermuizen weer terugkeren naar hun (kraam)verblijfplaats en weer zwermende/ invliegende dieren kunnen worden gevonden.

Het tweede bezoek in de kraamperiode is uitgevoerd op in de ochtenduren op 2 juli 2019 tussen ca. 03:15 en 05:15. Naarmate het lichter wordt, keren vleermuizen terug naar hun kraam- of zomerverblijfplaats, maar voordat ze naar binnen gaan cirkelen ze vaak minutenlang rond de ingang van hun verblijfplaats. Dit zogenoemde zwermen wijst op een verblijfplaats. Aan de hand van het aantal invliegende dieren is vervolgens de grootte van een eventueel aanwezige kraam- of zomerverblijfplaats bepaald. Het derde bezoek betrof een extra avondbezoek voor laatvlieger dat op 10 juli 2019 is uitgevoerd.

Onderzoek paarverblijfplaatsen/baltsterritoria (en zomerverblijfplaatsen)

In de paarperiode (15 augustus tot 1 oktober) heeft onderzoek plaatsgevonden naar baltsterritoria (van rondvliegende baltsende exemplaren) en paarverblijfplaatsen (exacte verblijfplaatsen) van vleermuissoorten zoals de laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Bij deze bezoeken zit er minimaal 20 dagen tussen beide bezoeken.

Gestart is met een avondbezoek op 15 augustus 2019, waarbij rondvliegende en vooral baltsende exemplaren in beeld zijn gebracht. Het bezoek geeft inzicht in welke woningen paarverblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn en dit vergemakkelijkt het zoeken naar paarverblijfplaatsen tijdens het later

uit te voeren ochtendbezoek. Tijdens het avondbezoek zijn straten systematisch vanaf 20:45 tot 00:45 doorkruist, in de piek van de roepactiviteit.

Het tweede bezoek is uitgevoerd in de vroege ochtend op 13 september van ca. 05:00 tot 07:00 uur. Naarmate het lichter wordt, keren vleermuizen terug naar hun paar- of zomerverblijfplaats, maar voordat ze naar binnen gaan cirkelen ze vaak minutenlang rond de ingang van hun verblijfplaats. In het geval van een paarverblijfplaats wordt daarbij ook luidkeels gebaltst.

3.1.4 *Onderzoeksmethode egel en steenmarter*

Om de aanwezigheid van verblijfplaatsen van egel en steenmarter vast te stellen zijn vijf nachtelijke bezoeken uitgevoerd in de periode mei tot en met september. Egels en steenmarters zijn nachttieve dieren en 's nachts, wanneer ze op zoek gaan naar voedsel, gemakkelijk waar te nemen. Tijdens de nachtelijke bezoeken is gelet op rondscharrelende egels en steenmarters die een indicatie zijn voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen. Deze nachtelijke bezoeken zijn tegelijk met het aanvullende vleermuisonderzoek uitgevoerd.

3.2 Actualiteit inventarisatiegegevens

Het onderzoek naar gierzwaluw, egel, steenmarter en vleermuizen is uitgevoerd in 2019. De gegevens zijn daarom actueel.

3.3 Locatie inventarisatie

Het projectgebied en de directe omgeving zijn geheel onderzocht (zie ook figuur 1.1). Bij de raadpleging van de NDFF (2021) zijn gegevens afkomstig uit een groter gebied (zone van circa 1 kilometer) rondom het projectgebied meegenomen.

4. Functie projectgebied

Het ecologisch onderzoek heeft aangetoond dat binnen het projectgebied vaste verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. Verblijfplaatsen van overige vleermuissoorten, egel en steenmarter en jaarrond beschermde nesten van vogels zoals gierwaluw zijn tijdens het onderzoek niet binnen het projectgebied vastgesteld en worden in voorliggende rapportage niet verder behandeld.

4.1 Verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

- a. Binnen het projectgebied zijn in totaal één zomerverblijfplaats en twee paarverblijfplaatsen vastgesteld. Eén zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis zijn daadwerkelijk aangetroffen. De zomerverblijfplaats is vastgesteld aan de achterzijde van de woning Jan Steenstraat 38, waar een vleermuis onder de dakrand invliegend is waargenomen. Verder is een invliegende vleermuis waargenomen bij het boeiboord van de kopgevel Admiraal de Ruyterstraat 51. De verblijfplaats is vermoedelijk aanwezig in de spouwmuur (zie figuur 4.1). Daarnaast wordt op basis van vastgestelde baltsterritoria ook een paarverblijfplaats verwacht in de woning Jan Steenstraat 15 (zie bijlage 1). In de omgeving van het projectgebied zijn meer vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen. Overige verblijfplaatsen zoals kraamverblijfplaatsen en belangrijke winterverblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.
- b. De populatieomvang binnen het projectgebied wordt geschat op 3 tot 15 exemplaren. Hierbij wordt uitgegaan dat in een zomer- en paarverblijfplaats over het algemeen 1-5 exemplaren aanwezig zijn.
- c. De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in de bebouwde kom van gemeente Steenwijk.

Figuur 4.1 Locatie (rode pijl) ingevlogen gewone dwergvleermuis bij de kopgevel van Admiraal de Ruyterstraat 51.

4.2 Foerageergebied en vliegroutes

Het projectgebied fungeert in beperkte mate als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. Deze vleermuissoort foerageert vooral langs randen van het dorp bij bomenlanen, bosjes en andere donkere, groene plekken zoals de Ruxveense vijver. Bepaalde rijen woningen en bomen zijn voor de gewone dwergvleermuis van belang als geleidend element op hun vliegroute naar foerageergebieden aan de rand van het dorp.

4.3 Omgevingscheck

De gewone dwergvleermuis is in Nederland vooral een gebouwbewonende soort. Gewone dwergvleermuizen kunnen in allerlei gebouwen en bouwwerken voorkomen. Ze hebben een netwerk aan gebouwen waarin ze huizen. Vooral in gebieden met bebouwing nabij een 'groene omgeving' zoals parken, loofbossen, houtwallen en beschutte waterpartijen komen ze veel voor. De gewone dwergvleermuis is dus afhankelijk van meerdere, met elkaar samenhangende onderdelen van het landschap.

In de omgeving van het projectgebied zijn andere verblijfplaatsen en baltsterritoria (aanwijzing voor een paarverblijfplaats) aangetroffen. Op basis van het uitgevoerde onderzoek blijkt dat in de omgeving meerdere geschikte woningen (grotendeels dezelfde bouwconstructie en hetzelfde bouwjaar) aanwezig zijn waar geen verblijfplaatsen zijn vastgesteld. In al deze woningen zijn openingen (zoals open stootvoegen, kantpannen en kieren tussen muren en kozijnen) aanwezig die toegang geven tot geschikte verblijfplaatsen in de spouwmuur en het dak. Dat dergelijke woningen geschikt zijn voor vleermuizen wordt bevestigd doordat hier wel enkele verblijfplaatsen van vleermuizen tijdens het onderzoek zijn vastgesteld. Zo zijn verblijfplaatsen vastgesteld bij de woningen Admiraal de Ruyterstraat 28, 53 en 55 (zie bijlage 1).

Omdat de gewone dwergvleermuis zeer flexibel is in het vinden van verblijfplaatsen en ook gebruik maakt van vrij nieuwe gebouwen als verblijfplaats kan er met zekerheid gesteld worden dat er veel uitwijkmogelijkheid aanwezig is.

5. Effecten

De effectbeoordeling is gebaseerd op de kennisdocumenten van de gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017a).

5.1 Effect werkzaamheden

Als gevolg van de sloop van de woningen gaan één zomerverblijfplaats en twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren. Door het verwijderen van de tuin gaat beperkt foerageergebied van gewone dwergvleermuis verloren. Van verlies aan onmisbaar foerageergebied is geen sprake gezien de ruime aanwezigheid van foerageergebied in de omgeving van het projectgebied. Zodoende is schade aan onmisbare foerageergebieden niet aan de orde. Schade aan essentiële vliegroutes is niet aan de orde aangezien groenvoorzieningen en bebouwing in de omgeving als geleidend element onveranderd blijven. Ook is geen sprake van aantasting van belangrijke winterverblijfplaatsen.

De sloopwerkzaamheden starten bij de woningen waar geen verblijfplaatsen van vleermuizen zijn aangetroffen. Deze woningen worden dan ook niet ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Conform de voorgenomen werkroute wordt gestart met de sloopwerkzaamheden bij Jan Steenstraat 24 (zie bijlage 4). Vanaf het moment dat de 1ste woning met verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt gesloopt (conform de werkroute Admiraal de Ruyterstraat 51), worden deze woning en alle navolgende woningen die nog niet gesloopt zijn, tijdig ongeschikt gemaakt voor vleermuizen (zowel het dak en de spouwmuren). Door alle navolgende woningen ongeschikt te maken, wordt voorkomen dat de vastgestelde vleermuizen verhuizen naar overige woningen binnen het projectgebied. Het ongeschikt maken gebeurt in de actieve periode van vleermuizen en door gebruik te maken van o.a. vleermuisflaps (zie paragraaf 6.1.3).

Uit de omgevingscheck blijkt dat er in de omgeving ruim voldoende alternatieve (niet bezette) verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis voorhanden zijn. Zekerheidshalve worden voor 15 februari 2022 in totaal 12 tijdelijke vleermuiskasten opgehangen in de directe omgeving zodat er te allen tijde voldoende verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis aanwezig blijven. In de nieuwbouwwoningen worden permanente voorzieningen voor gewone dwergvleermuis gerealiseerd door het aanbrengen van 12 inbouwkasten voor vleermuizen. Gewone dwergvleermuis is een opportunistische en flexibele soort en kan daardoor eenvoudig de nieuwe verblijfplaatsen vinden en in gebruik nemen.

5.2 **Gunstige staat van instandhouding**

5.2.1 ***Landelijke staat van instandhouding***

De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is ontleend aan het beschikbare kennisdocument (BIJ12, 2017a) en de meest recente Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage (Adams *et al.*, 2020).

De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is in 2019 beoordeeld als 'onbekend' (Adams *et al.*, 2020). Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft te maken met de grote hoeveelheid aan verduurzamings- en onderhoudsprojecten die tegenwoordig uitgevoerd worden. De verwachting is dat hierbij veel verblijfplaatsen en waarschijnlijk ook vleermuizen verloren gaan.

5.2.2 ***Afbreuk staat van instandhouding***

De functionaliteit van de leefomgeving van de gewone dwergvleermuis is niet in het geding. Door het treffen van voorzorgsmaatregelen voorafgaand aan de werkzaamheden (o.a. tijdig plaatsen van tijdelijke vleermuiskasten en het ongeschikt maken van bebouwing) blijven altijd alternatieve verblijfplaatsen aanwezig.

Afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding is niet aan de orde, omdat diverse maatregelen worden genomen om te voorkomen dat exemplaren van de gewone dwergvleermuis geschaad of gedood worden tijdens de sloopwerkzaamheden. Daarnaast worden in de nieuwe situatie ruim voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen aangeboden.

6. Maatregelen

6.1 Maatregelen

6.1.1 *Algemeen*

1. Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en onder alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd.
2. Door de ecologisch toezichthouder wordt een ecologisch logboek bijgehouden. Hierin worden maatregelen vastgelegd, bedoelt om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie. Op deze manier kan in geval van handhaving eenvoudig worden aangetoond dat er zorgvuldig gewerkt wordt.
3. De werkzaamheden worden begeleid door een gekwalificeerde ecologisch toezichthouder met kennis op het gebied van vogels en vleermuizen.
4. Afwijking van het protocol is alleen mogelijk na overleg met de ecologisch toezichthouder.
5. Bij het onverwacht aantreffen van strikt beschermde soorten - zoals vleermuizen en nesten van broedvogels - worden de betreffende werkzaamheden direct gestaakt en wordt direct contact gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

6.1.2 *Fasering qua tijd*

6. Bij de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de meest kwetsbare perioden van aanwezige soorten. Er wordt rekening gehouden met de kwetsbare overwinteringsperiode van vleermuizen door de woningen die ongeschikt gemaakt moeten worden, in de actieve periode van vleermuizen (april t/m oktober) ongeschikt te maken om vervolgens te kunnen slopen.
7. De sloopwerkzaamheden starten bij de woningen waar geen verblijfplaatsen van vleermuizen zijn aangetroffen. Deze woningen worden dan ook niet ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Vanaf het moment dat de 1ste woning met verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt gesloopt, worden deze woning en alle navolgende woningen die nog niet gesloopt zijn, ongeschikt gemaakt voor vleermuizen (zowel het dak en de spouwmuren). Door alle navolgende woningen ongeschikt te maken, wordt voorkomen dat de vastgestelde vleermuizen verhuizen naar overige woningen binnen het projectgebied nog gesloopt gaan worden.
8. Na het ongeschikt maken van de bebouwing wordt middels een uitvliegcheck nagegaan of in de bebouwing nog vleermuizen aanwezig zijn (zie paragraaf 6.1.3).

6.1.3 Ongeschikt maken

9. Het ongeschikt maken wordt begeleid door een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen.
10. Vanaf het moment dat de 1ste woning met verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt gesloopt (conform de huidige werkroute is dat Admiraal de Ruyterstraat 51), worden deze woning en alle navolgende woningen die nog niet gesloopt zijn, ongeschikt gemaakt voor vleermuizen (zowel het dak en de spouwmuren). Zie hiervoor ook bijlage 4 waarin de voorgenomen werkroute is weergegeven.
11. De woningen worden ongeschikt gemaakt voor vleermuizen door gaten en kieren dicht te maken met rugvulling (stroken schuimrubber) en gebruik te maken van vleermuisflaps of vleermuiskokers. Door gebruik te maken van vleermuisflaps of vleermuiskokers kunnen vleermuizen het gebouw verlaten, maar niet meer terugkeren (zie figuur 6.2). Na het ongeschikt maken wordt minimaal 3 nachten met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden (> 10 graden, weinig wind en maximaal motregen) gewacht, totdat de vleermuizen met zekerheid zijn uitgeweken naar een alternatieve verblijfplaats. Het ongeschikt maken van vleermuizen vindt plaats in de actieve periode van vleermuizen, de periode april t/m oktober.
12. Vervolgens wordt een uitvliegcheck uitgevoerd door de ecologisch toezichthouder om na te gaan of vleermuizen de woningen daadwerkelijk verlaten hebben. Mocht dit niet het geval zijn dan worden extra maatregelen getroffen om de bebouwing wel ongeschikt(er) te maken.
13. Als geen vleermuizen meer aanwezig zijn (zie vorige punten) kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden zonder nadere voorwaarden ten aanzien van vleermuizen.

Figuur 6.1 Voorbeeld van rugvulling te gebruiken om gaten en kieren op te vullen. Bron: Ecogroen.

Figuur 6.2 Boven: detailfoto vleermuisflap bij open stootvoeg. Onder: detailfoto vleermuiskoker bij ruimte tussen de muur en het overstek/boeiboord (voorbeeld). Bron: Ecogroen.

6.1.4 Aanbrengen tijdelijke voorzieningen

14. Gewone dwergvleermuis: Om het verlies van één zomerverblijfplaats en twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis te compenseren worden 12 vleermuiskasten opgehangen (model A; 1-laagse kast). Zes maanden voor aanvang van het paarseizoen 2022 (dus uiterlijk op 15 februari 2022) worden de vleermuiskasten opgehangen aan gevels van woningen in de omgeving van het projectgebied (zie bijlage 2 voor de locaties). Daarnaast zijn in de directe omgeving ruim voldoende alternatieve (niet bezette) verblijfplaatsen aanwezig. Deze tijdelijke vleermuis-kasten in combinatie met het ruime aanbod aan alternatieve verblijfplaatsen in de omgeving zorgen voor voldoende mogelijkheden voor gewone dwergvleermuis om uit te wijken.

6.1.5 *Aanbrengen permanente voorzieningen*

20. Gewone dwergvleermuis: Tijdens de werkzaamheden worden 12 inbouwkasten (type: VMPM1 of vergelijkbaar) ingemetseld in de nieuwbouw. De inbouwkasten worden zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke (voormalige) verblijfplaats ingemetseld. In bijlage 2 is aangegeven waar de vervangende voorzieningen worden aangebracht. In bijlage 3 is aangegeven op welke wijze de voorziening gerealiseerd wordt.

6.2 Locatie maatregelen

In bijlage 2 is een overzicht gegeven van de locaties waar de tijdelijke en permanente voorzieningen worden aangebracht.

6.3 Effectiviteit maatregelen

De maatregelen worden effectief geacht, omdat deze gebaseerd zijn op de kennisdocumenten van de gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017a).

7. Alternatieven en belang

7.1 Alternatieve locatie

Het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd.

7.2 Alternatieve inrichting

Alternatieve inrichting voor de sloopwerkzaamheden zijn geen optie, aangezien alternatieve maatregelen zeer kostenverhogend werken en bovendien geen meerwaarde hebben voor de aanwezige soorten.

7.3 Alternatieve werkwijze

Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor de gewone dwergvleermuis en overige broedvogels worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken.

7.4 Alternatieve planning

De planning is voor zover mogelijk volledig aangepast aan de functies die het projectgebied heeft voor zoogdieren en vogels. Het hanteren van een andere planning heeft voor de aanwezige vleermuizen en eventueel aanwezige broedende vogels geen voordelen.

7.5 Belang

7.5.1 *Habitatrichtlijn (gewone dwergvleermuis)*

In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

7.5.2 *Toelichting*

De huidige technische staat van de woningen (zowel in- als uitpandig) is dusdanig slecht dat de woningen op korte termijn gesloopt moeten worden. Als corporatie heeft Woonconcept een verduurzamingsopgave, per complex wordt bekeken welke opties mogelijk zijn. Op basis van technische staat en toekomstbestendigheid wordt een besluit genomen voor renovatie of sloop-nieuwbouw. Alle woningen zijn in 1953 gebouwd. Het casco van deze woningen is volledig afgeschreven. Er is veel mis met deze woningen, o.a. schimmel en vochtproblemen. Dit blijkt o.a. uit een enquête (zie ook bijlage 6) die plaatsgevonden heeft onder de huidige bewoners om gebreken van de woningen aan het licht te brengen. Dit type woning is niet te renoveren of te verduurzamen. Het type woning is niet toekomstbestendig waardoor renoveren geen haalbare en economisch rendabele optie is. Sloop wordt ook vanuit Steenwijk gezien als kans om de leefbaarheid in het dorp te vergroten.

Daarnaast zijn in het Convenant Energiebesparing Huursector van 28 juni 2012¹² afspraken gemaakt over energiebesparing tussen het Rijk en woningcorporaties, waarbij gestreefd wordt naar een gemiddelde Energie-Index < 1,40 (gemiddeld energielabel B) voor de totale huurwoningvoorraad van de woningcorporaties. Alle partijen zien het belang van energiebesparing, vanwege het klimaat, de eindigheid van de voorraad fossiele brandstoffen en de stijging van de energieprijzen in relatie tot de woonlastenontwikkeling: energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, wat vooral van belang is voor de koopkracht van huurders met lagere inkomens.

Ook Woonconcept heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad op gemiddeld energielabel B te brengen. De huidige energielabels van de woningen variëren van label D tot G. De nieuwbouwwoningen voldoen aan de huidige eisen voor woningen zodat een gezond woon- en leefklimaat ontstaat en krijgen een A label. Als dergelijke vernieuwingen uitblijven zijn er op wijkniveau negatieve effecten op volksgezondheid (gevaar door betonrot en gezondheidsschade door slechte, ongezonde huizen) en leefbaarheid en sociale veiligheid (vervallen huizen, leegstand en krimp) te verwachten.

¹ <http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/woningbouw/beleidskader/convenant-energiebesparing-corporatiesector>

² <http://www.aedes.nl/content/artikelen/bouwen-en-energie/energie-en-duurzaamheid/energieconvenant--in-2021-naarenergielabel-b.xml> (pagina 3 van het Convenant Energiebesparing Huursector 28 juni 2012)

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Adams, A., Bijlsma, R.-J., Bos, G., Clerkx, S., Janssen, J., van Kleunen, A., Remmelts, W., van Rooijen, N., Schaminée, J., Schmidt, A., van Swaay, C., Wijnhoven, S., Woestenburg, M. (Ed.), & van Aar, M. (Ed.) (2020). Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019. (Thema Informatievoorziening Natuur / Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu). Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu. Beschikbaar via: <https://edepot.wur.nl/520728>

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2012). Convenant Energiebesparing Huursector 28 juni 2012.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2013). Meldingen van milieugerelateerde gezondheidsklachten bij GGD'en Vierde inventarisatie (2011-2012). RIVM rapport 200000004/2013.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017). Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Zoogdiervereniging VZZ (2007). Basisrapport voor de Rode Lijst Zoogdieren volgens Nederlandse en IUCN-criteria. VZZ rapport 2006.027. Tweede, herziene druk. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

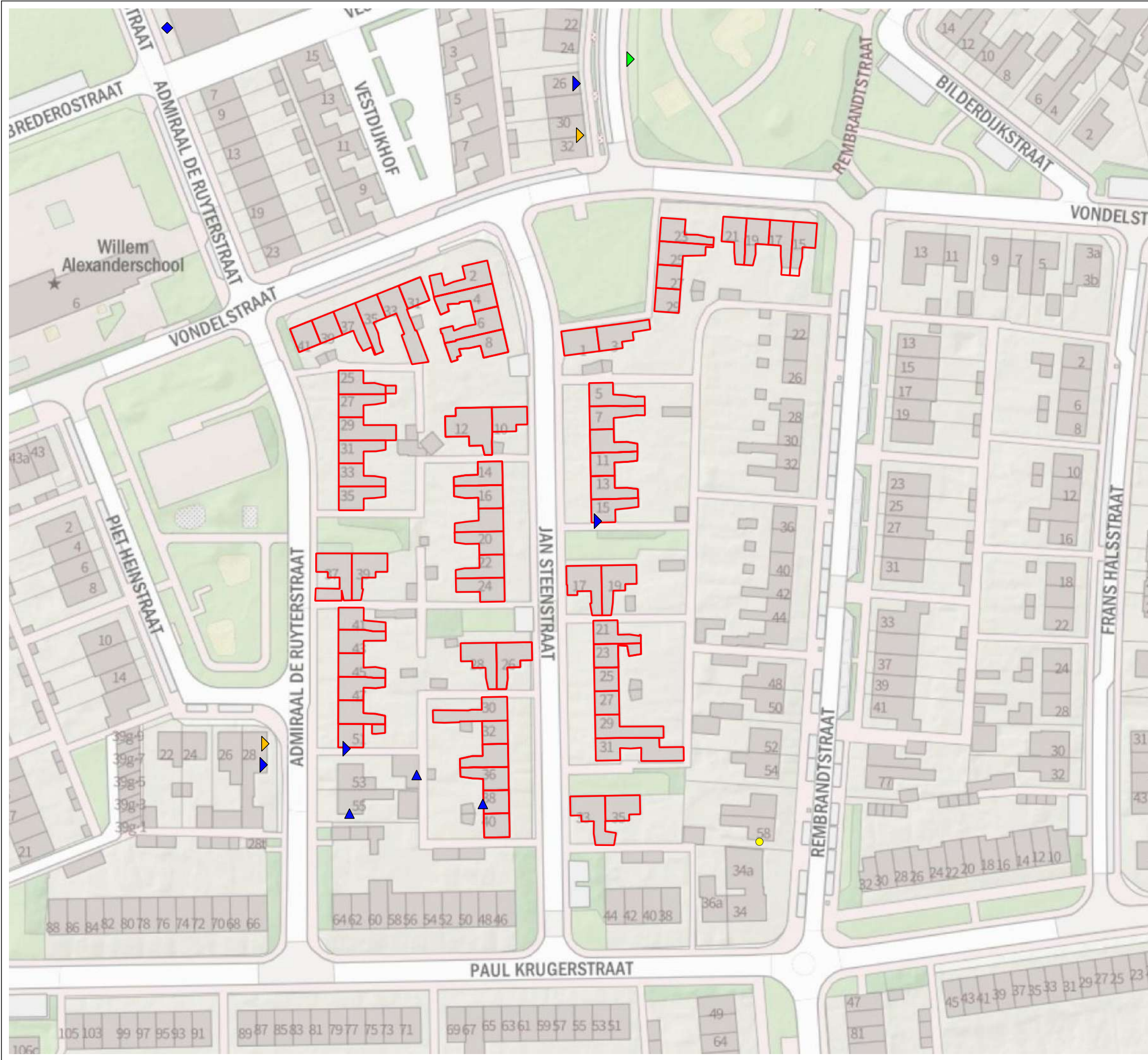
Internet

NDFF (2021). NDFF uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Voor het laatst geraadpleegd op 5 maart 2021.

Bijlagen

Bijlage 1

Aangetroffen beschermde natuurwaarden

Project
Renovatie complexen

Onderwerp
Vastgestelde natuurwaarden complex 389.02 Steenwijk

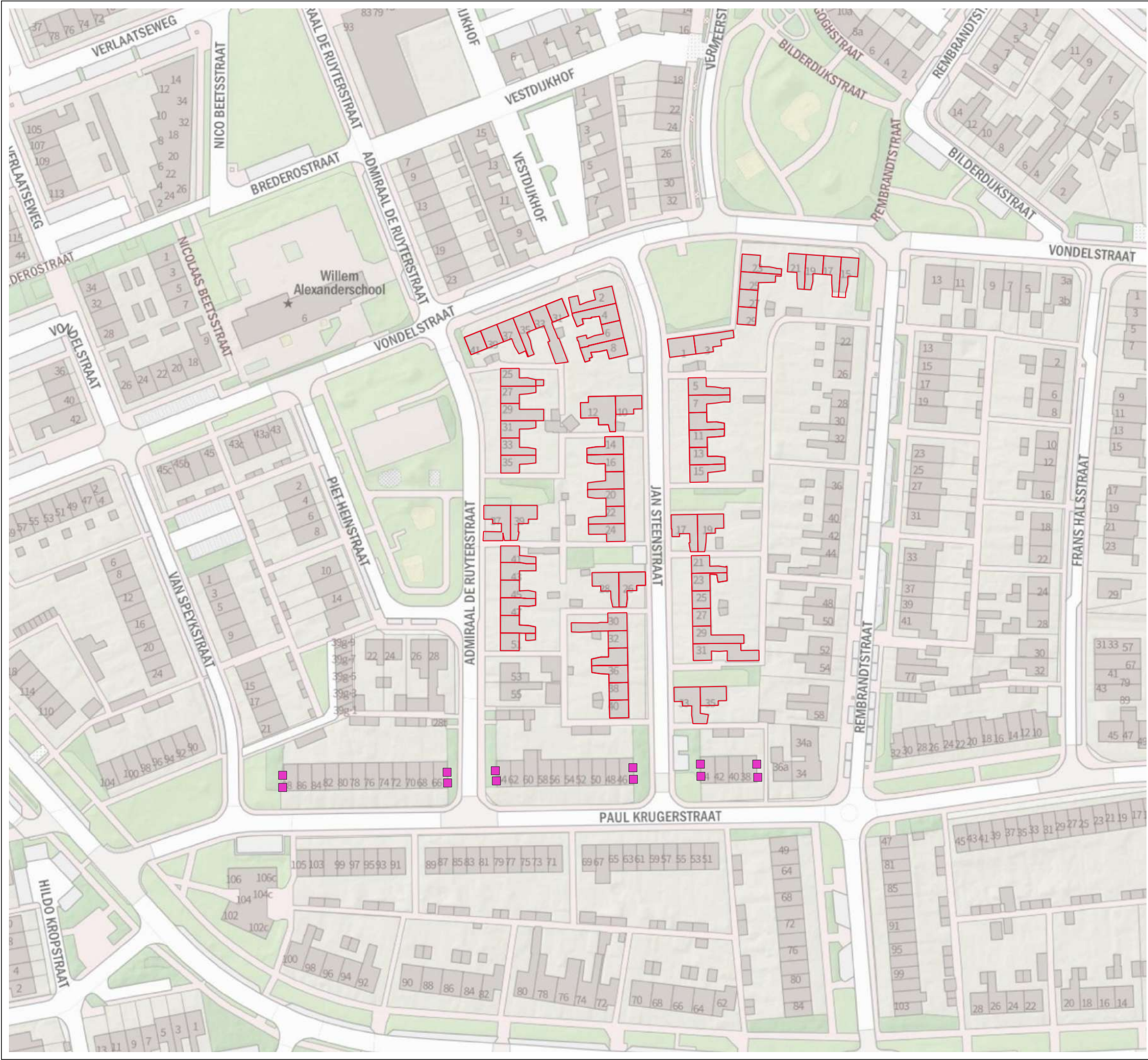
- Legenda**
- Projectgebied
 - Vleermuissoort**
 - Gewone dwergvleermuis
 - Ruige dwergvleermuis
 - Type verblijfplaats**
 - Zomerverblijfplaats
 - Paarverblijfplaats
 - Baltslocatie
 - Nestlocatie gierzwaluw**
 - Gierzwaluw

Datum 31-10-19	Schaal 1:954	Opdrachtgever Woonconcept
Versie 1/1	Kaartondergrond BGT/PDOK	Getekend door R. Olthof
Kaartnummer */*	Formaat A3, liggend	Projectnummer 18-557

Bijlage 2

Locaties tijdelijke en permanente voorzieningen

Project
Renovatie complexen

Onderwerp
Locaties tijdelijke vleermuiskasten

- Legenda**
- Projectgebied
 - Tijdelijke vleermuiskasten (2 per kopgevel)

Datum 01-04-21	Schaal 1:1273	Opdrachtgever Woonconcept
Versie 1/1	Kaartondergrond BGT/PDOK	Getekend door R. Olthof
Kaartnummer */*	Formaat A3, liggend	Projectnummer 18-557

Zuiderzeelaan 53
8017 JV ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

Jan Steenstraat Steenwijk West

● Inmetselen vleermuiskast (2 per gevel)

onderdeel:

Verkaveling

projectnummer: 3386
schaal: 1:1000
formaat: A3
datum: 25-03-2021

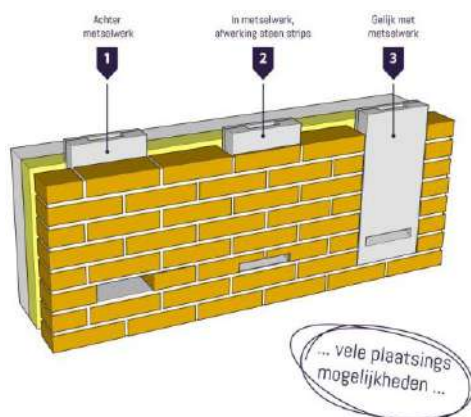
SVP

Bijlage 3

Gekozen optie vervangende voorzieningen

Aanbrengen kleine inbouwkasten (alle soorten, kleine verblijfplaatsen)

Het aanbrengen van kleine inbouwkasten (type VMPM1) in de kopgevels is een optie voor kleine verblijfplaatsen van vleermuizen (zie figuur B4.2 en B4.3). De inbouwkasten kunnen verzonken aangebracht worden in de muur of zichtbaar in de buitengevel (De kasten kunnen ook geschakeld worden aangebracht). De kasten worden zo hoog mogelijk geplaatst in de woning geplaatst. Vooral de zuid- en westgevels zijn geschikt, vanwege de warmte van de middag- en avondzon. Enige variatie tussen de windrichtingen van gevels waar kleine inbouwkasten in worden aangebracht, is overigens wel gewenst. Verschillende windrichtingen geven ook verschillende microklimaten, die meer keuzemogelijkheden voor vleermuizen bieden.

Figuur B4.3: Voorbeeld kleine inbouwkast

Figuur B4.2: Voorbeeld kleine inbouwkast

Opties vervangende voorzieningen vleermuizen

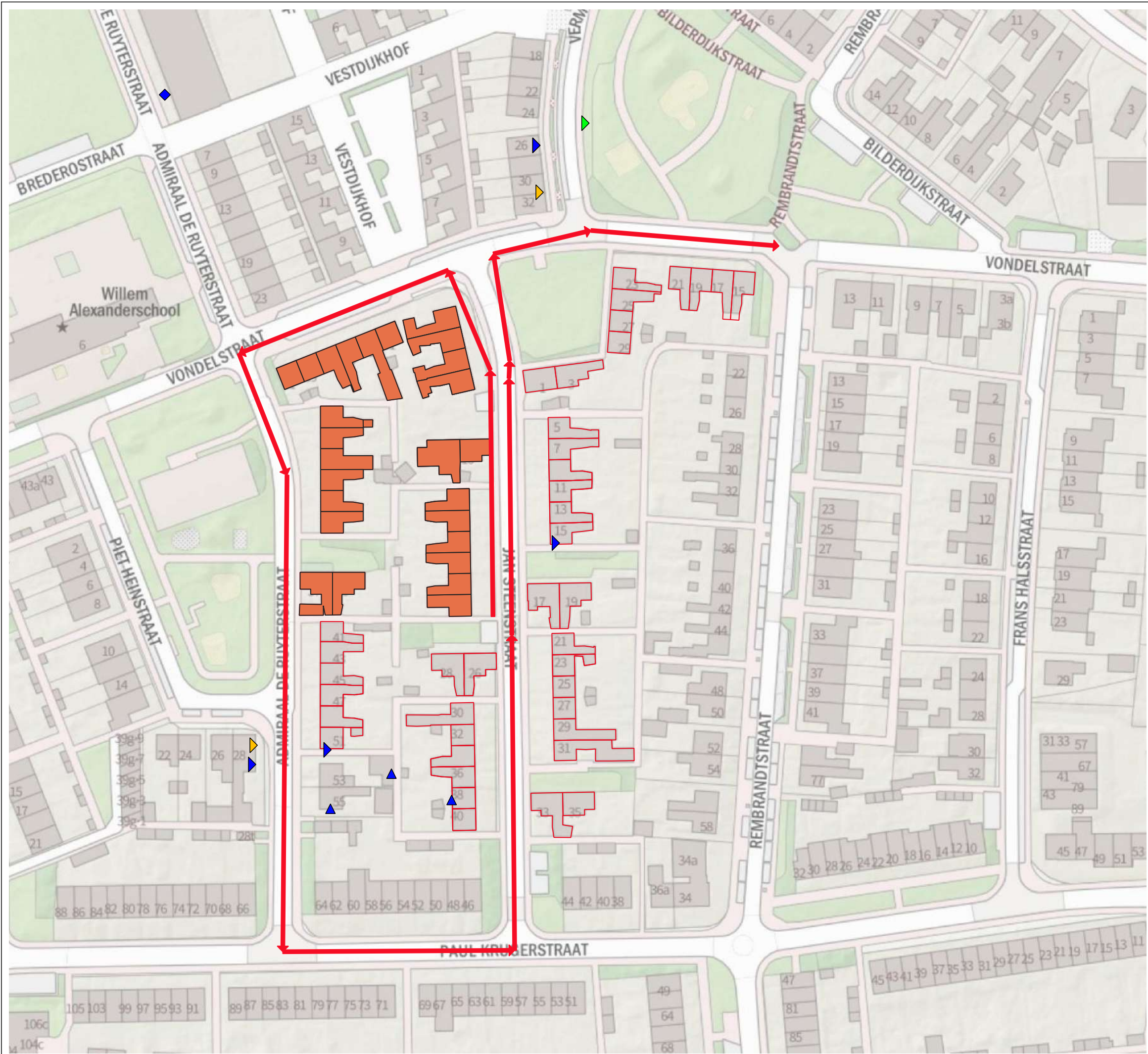
Algemeen

Voor vleermuizen geldt dat:

- Verlies van verblijfplaatsen van vleermuizen wordt met de factor vier gecompenseerd. In het geval van kleine verblijfplaatsen kan daarnaast ook gekozen worden om opties voor kraam- en winterverblijfplaatsen toe te passen. In dat geval volstaat een lager aantal voorzieningen. Opgave per kleine verblijfplaats:
 - Kleine gevelbetimmering aan twee kopgevels;
 - Inmetselen van vier kleine inbouwvleermuiskasten in één of meerdere kopgevels;
 - Opnieuw opmetselen kopgevel (bovenverdieping van één kopgevel);
 - Plaatsen speciale kraamkasten (twee in één of twee kopgevels);
 - Opmetselen van een nieuwe muur voor de bestaande muur (één kopgevel);
 - Grote gevelbetimmering aan één kopgevel;
 - Aanbrengen buitengevelisolatie op één kopgevel;
- Het aanbrengen van vervangende verblijfplaatsen vindt bij voorkeur plaats op dezelfde plek. In volgorde van geschiktheid:
 1. Kopgevel van de betreffende woning;
 2. Andere kopgevel van de woning of tegenoverliggende kopgevel van ander blok met woningen;
 3. Kopgevels van omringende woningen (binnen 200 meter) van de verblijfplaats;
- Invliegopeningen naar vervangende verblijfplaatsen dienen op minimaal drie meter hoogte aangebracht te worden;
- Invliegopeningen van vervangende verblijfplaatsen voor Gewone en Ruige dwergvleermuis hebben een afmeting van 1,5-2,5 centimeter bij minimaal 4 centimeter. Voor Laatvlieger en Gewone grootvleermuis hebben de invliegopeningen een afmeting van 2,5 bij 3,5 centimeter bij minimaal 4 centimeter;
- Wanneer plaatvormig isolatiemateriaal wordt toegepast, wordt dit materiaal opgeruwd of voorzien van kippengaas. Op deze wijze ontstaan geschikte hangplekken voor vleermuizen.

Bijlage 4

Voorgenomen werkroute

Project
Renovatie complexen

Onderwerp
Voorgenomen werkroute

Legenda

Voorgenomen werkroute

Ongeschikt maken voor vleermuizen niet nodig, mits er nog geen woningen met vleermuizen zijn gesloopt of ongeschikt gemaakt. Werkzaamheden niet periodegebonden

Ongeschikt maken voor vleermuizen

Vleermuissoort

Gewone dwergvleermuis

Ruige dwergvleermuis

Type verblijfplaats

Zomerverblijfplaats

Paarverblijfplaats

Baltslocatie

Datum
01-04-21

Versie
1/1

Kaartnummer
/

Schaal
1:1049

Kaartondergrond
BGT/PDOK

Formaat
A3, liggend

Opdrachtgever
Woonconcept

Getekend door
R. Olthof

Projectnummer
18-557

Zuiderzeelaan 53
8017 JV ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco
groen

advies & ingenieursbureau

Bijlage 5

Resultaten quickscan natuurtoets

Flora

Binnen het projectgebied zijn algemene plantensoorten van ruderaal omstandigheden en tuinen aangetroffen zoals paardenbloem, madelief, straatgras, coniferen *spec.* en overige planten van tuinen en plantsoenen.

Tijdens de veldbezoeken zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2021) worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

Zoogdieren

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie kader 1). Hieronder worden deze onderdelen nader beoordeeld.

Kader 1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen, kelders en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven/ zomerverblijven, baltslocaties/ paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) en belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foeragegebied

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foeragegebied voor vleermuizen. Foeragegebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische beschermde tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Tijdens de quickscan zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de vorm van gaten en kieren die toegang bieden tot de spouwmuur en het dak. Specifiek gaat het om ruimten bij ruimte bij dakgoten en bij regenpijpen, boeiboorden en dakgootbetimmeringen. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen sloopwerkzaamheden zijn niet uit te sluiten. De sloop van de woningen kan tot gevolg hebben dat potentiële verblijfplaatsen ontoegankelijk worden of verdwijnen. Zodoende is nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen uitgevoerd om de verspreiding van verblijfplaatsen van vleermuizen in kaart te brengen.

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn één zomerverblijfplaats en twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze verblijfplaatsen gaan bij de sloopwerkzaamheden verloren. Zodoende is ontheffing voor gewone dwergvleermuis nodig om de sloopwerkzaamheden te mogen uitvoeren.

Vliegroutes en foerageergebieden

Door aanwezigheid van lijnvormige structuren in de vorm van bebouwing wordt het projectgebied mogelijk gebruikt als vliegroute. Aanwezige tuinen worden mogelijk (beperkt) gebruikt als foerageergebied en vleermuizen. In de omgeving zijn voldoende alternatieve, geleidende elementen aanwezig in de vorm van singels en bebouwing die als vliegroute kunnen dienen. Ook zijn er in de omgeving voldoende alternatieve foerageergebieden, zoals watergangen, bomenlanen en stadsparkjes. De voorgenomen plannen geven dan ook geen aanleiding schade te veronderstellen aan onmisbare vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen. Vervolgstappen voor vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Grondgebonden zoogdieren

Egel

In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van egel (NDFF, 2021). Waarnemingen van egel binnen het projectgebied ontbreken. De tuinen en het openbaar groen in de straten van het projectgebied worden mogelijk door egel gebruikt als foerageergebied. Mogelijk zijn er ook verblijfplaatsen aanwezig onder struiken, hagen en strooisellagen in de tuinen en het openbaar groen.

Egels zijn nacht actieve dieren en 's nachts, wanneer ze op zoek gaan naar voedsel, gemakkelijk waar te nemen. Tijdens de nachtelijke bezoeken voor vleermuizen is gelet op rondscharrelende egels als indicatie voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen. Egels keren namelijk vaak meerdere keren per nacht terug naar hun verblijfplaats. Tijdens de nachtbezoeken zijn geen verblijfplaatsen van de egel aangetroffen in de tuinen in het projectgebied of egels aangetroffen die een binding hebben met het projectgebied. Wel is tijdens de nachtbezoeken éénmalig één foeragerende egel waargenomen. De foeragerende egel is aangetroffen in het groen rondom de Willem Alexanderschool aan de Admiraal de Ruyterstraat 6 op circa 20 meter van het projectgebied (zie bijlage 1). Het leefgebied blijft op deze locatie behouden. Op basis van het uitgevoerde onderzoek wordt de aanwezigheid van voortplantings- en andere vaste verblijfplaatsen van de egel binnen het projectgebied niet verwacht. Vervolgstappen ten aanzien van de egel zijn daarom niet aan de orde.

Figuur B1 Waargenomen foeragerende egel (oranje stip) en de ligging van het projectgebied (rood omlijnd).

Steenmarter

In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van steenmarter (NDFF, 2021). Mogelijk worden de woningen gebruikt als verblijfplaats door steenmarter. Daarnaast worden de tuinen en het openbaar groen mogelijk door steenmarter gebruikt als foerageergebied. Tijdens het nachtelijke onderzoek is steenmarter niet waargenomen. Ook zijn er tijdens het onderzoek geen sporen zoals uitwerpselen of prooiresten aangetroffen die duiden op een (nabijgelegen) verblijfplaats. Op basis van het onderzoek worden geen voortplantings- of andere vaste verblijfplaatsen van de steenmarter verwacht in het projectgebied. Het nemen van vervolgstappen voor de steenmarter is niet aan de orde.

Overige grondgebonden zoogdieren

Op basis van habitateisen, terreinkenmerken, het veldbezoek en verspreidingsgegevens (NDFF, 2021) worden vaste verblijfplaatsen van overige grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren (zoals das en eekhoorn) uitgesloten.

Wel zijn binnen en in de directe omgeving van het projectgebied verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdier-soorten met provinciale vrijstelling aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere rosse woelmuis, huismuis en huisspitsmuis. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de Provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Bij vogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime. Van veel vogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Voor een aantal vogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 2).

Kader 2 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt in provincie Overijssel verstaan: in functie zijnde nesten van de boerenzwaluw, boomvalk, bosuil, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, huiszwaluw, kerkuil, oehoe, ooievaar, raaf, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, torenvalk, wespindief, zeearend, zwarte specht en zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

In het projectgebied zijn potentiële nestlocaties van gierzwaluw aanwezig. Overige jaarrond beschermde nestlocaties zoals huismus worden niet verwacht gezien de afwezigheid van een pannendak en overige geschikte nestplekken. Daarnaast is tijdens een grootschalige inventarisatie naar huismus in Steenwijk-West³ ook geen nestlocaties van huismus binnen het projectgebied aangetroffen. Deze zijn toen ook als ongeschikt beoordeeld.

Gierzwaluw

De woningen binnen het projectgebied bevatten (hetzij in beperkte mate) geschikte nestplaatsen voor gierzwaluw. Potentiële invliegopeningen zijn aanwezig bij grote ruimtes bij dakoverstekken en dakgootbetimmeringen die mogelijk toegang bieden tot een holle ruimte waar gierzwaluw kan nestelen. Nestplaatsen onder het dak worden uitgesloten doordat het dak met dakleer is afgewerkt. Bij het slopen van de woningen gaan mogelijk nestplaatsen van gierzwaluw verloren. Zodoende is nader onderzoek naar nestplaatsen van gierzwaluw uitgevoerd om de verspreiding van nestplaatsen van gierzwaluw in kaart te brengen.

Tijdens het gierzwaluwonderzoek zijn geen nestplaatsen van gierzwaluw binnen het projectgebied vastgesteld. Wel is een gierzwaluwnest vastgesteld bij de woning Rembrandtstraat 58, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Bij de sloopwerkzaamheden gaan geen gierzwaluwnesten verloren. Zodoende is ontheffing voor gierzwaluw niet aan de orde.

Overige vogels

Door de aanwezigheid van bebouwing en plantsoen in de directe omgeving van de woningen is binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden en binnen het projectgebied broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten als houtduif, witte kwikstaart, ekster, heggenmus, winterkoning, merel en Turkse tortel.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Uitvoering van de plannen dient zo veel mogelijk buiten het broedseizoen plaats te vinden. In voorliggende situatie kan de periode tussen 15 februari en 15 december worden aangehouden als broedseizoen. Met name te verwachten soorten als de merel, Turkse tortel en houtduif kunnen tot laat in het seizoen doorgaan met broeden en ook vroeg in het seizoen starten met broeden. Indien werkzaamheden toch in de periode half februari tot half december worden opgestart adviseren we om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te voeren. Mochten broedende vogels aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden dan dient in overleg met een ecologisch deskundig te worden gekeken hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

³ Heidinga, D. (2017) Inventarisatie van huismussen in Steenwijk-West.

Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2021) wordt in het projectgebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen, amfibieën, vissen en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

Bijlage 6

Resultaten bewoners enquête

Enquête

De enquête is door 55% van de bewoners ingevuld en geeft daarmee een goed beeld van de wijk.

Uit de resultaten van de enquête komen de volgende resultaten naar voren:

Persoonlijke beleving

Op de vraag of bewoners trots zijn op hun huis wordt verschillend geantwoord; 39% geeft een onvoldoende, maar 14% geeft de woning ook een dikke 10. De hogere cijfers komen waarschijnlijk voort uit het feit dat deze woningen nog maar relatief kort worden bewoond.

Algemene onderhoudsstaat

De onderhoudsstaat van de woning wordt slechter beoordeeld, want 61% van de bewoners geeft de woning een onvoldoende. Bewoners is gevraagd om zowel de binnenkant als de buitenkant van hun woning te beoordelen.

Buitenzijde woning

Maar liefst 94% van de bewoners is van mening dat de buitenkant van de woning onderhoud nodig heeft. Voornaamste onderdelen die worden benoemd zijn: schilderwerk (86%), gevel (61%) en kozijnen (61%).

Binnenzijde woning

Hierbij is een onderscheid gemaakt naar de diverse ruimtes in de woning. Bewoners hadden de mogelijkheid om meerdere opties aan te kruisen.

Woonkamer:

- 67% van de bewoners geeft aan dat onderhoud nodig is
- Voornaamste redenen zijn: vocht (47%), tocht (47%), hang- en sluitwerk (39%) en ventilatie (36%)

Slaapkamers:

- 78% van de bewoners geeft aan dat onderhoud nodig is
- Voornaamste redenen zijn: vocht (56%), tocht (50%), hang- en sluitwerk (44%) en schimmel (42%).

Keuken:

- 69% van de bewoners geeft aan dat onderhoud nodig is
- Voornaamste redenen zijn: tocht (39%) en ventilatie (39%). Ruim 42% van de bewoners geeft bij de vrije keuze aan dat de keuken gedateerd en te klein is.

Badkamer:

- 67% van de bewoners geeft aan dat onderhoud nodig is
- Voornaamste redenen zijn: vocht (50%), schimmel (47%), ventilatie (39%) en tocht (36%).

Toilet:

- 58% van de bewoners geeft aan dat onderhoud nodig is
- Voornaamste redenen zijn: vocht (31%), tocht (28%) en ventilatie (28%). Ruim 31% van de bewoners geeft bij de vrije keuze dat het toilet gedateerd en te klein is.

Hal:

- 31% van de bewoners geeft aan dat onderhoud nodig is.
- Voornaamste redenen zijn tocht (36%) en vocht (31%). Opvallend feit is dat meerdere bewoners benoemen dat er naaktslakken binnenkomen via de hal.

Omgeving

Op de vraag of er problemen zijn in de straat of op het achterpad antwoordt 56% van de bewoners met ja. Voornaamste redenen zijn het parkeren in de straat (39%) en het groenonderhoud (28%).

Bij de opmerkingen wordt vaak genoemd dat de straten te smal zijn om goed te kunnen parkeren. Dit uit zicht ook in het feit dat er bij veel woningen in de voortuin wordt geparkeerd.

Energieverbruik

Ruim 64% van de bewoners geeft aan dat het energieverbruik van de woning hoog is. Bewoners is ook gevraagd om hun energielasten in te vullen. Helaas is deze mogelijkheid maar door 22 gebruikers ingevuld. Hun gemiddelde energieverbruik is EUR 172 per maand.

Op de vraag of bewoners interesse hebben in zonnepanelen antwoordt een kleine meerderheid (53%) met nee. Mochten er panelen geplaatst worden, dan is slechts 25% van de bewoners bereid om hiervoor een vergoeding te betalen.

Overige factoren

Bewoners is ook gevraagd naar de gehorigheid van hun woning. Een ruime meerderheid (56%) geeft de woning een onvoldoende.